

Rådyr på hjernen

Det er når høsten nærmer seg at unggutten på seksti våkner til liv. Først er det elgjakt, men det er bare oppvarming. Det er rådyrjakt som får blod-pumpa til å jobbe maksimalt hos tannlege Bernt Aareskjold og hans to små franskmenn.

Han har praksis i Fredrikstad, men folk i Plankebyen kan slett ikke stole på at han er på jobb i beste rådyrjaktsesong. Det hele roer seg litt etter lille juleaften, når sesongen er over.

Strategisk har han bosatt seg i bygde-Norge. Rakkestad har det Bernt er ute etter. Flott jaktterreng og det å kunne nyte morgenkaffen uten tilskuere. Jo, han har noen som iakttar ham, rådyrbukkene vet hvor Bernt og bikkjene bor, men de frykter han bare om høsten.

EVENTYRLIGE BIKKJER • Det var for tolv år siden det lille eventyret og eksperimentet startet. Aareskjold er glad i utfordringer og dro til Sverige og hentet seg to hunder av rasen Petit Basset Griffon Vendéen. Han har aldri angret.

– De er helt eventyrlige. De har en arbeidslyst og iver som er helt utrolig, sier Aareskjold.

Det var først på 80-tallet at rasen kom til Norge. Opprinnelig en fransk kaninhund, men har den fått smaken på rådyrblod, da gir den seg aldri. Som navnet sier er den liten (petit) basset (lav til marken) griffon (strikåret) og fra distriktet Vendéen.

Popeye og Buoris og Bernt lever det gode friluftsliv kombinert med jakt.

– Hva er det som driver deg?

– Jeg kobler av når jeg går i skogen. Den sosiale biten er veldig viktig, og så er det selve jakta da, spenningen.

Det hender han har med seg noen jaktkamerater, men det er han og bikkjene som sørger for at det blir action i de østfoldske skoger. De er alltid beredt, og rådyrene har ingen sjanser til

et liv etter jul. At regelmessig fysisk aktivitet gir en langsommere aldring må Bernt være et levende bevis på – sekstiåringen har fortsatt ungdommens glød og iver i kroppen. I allefall når han er på jakt.

FØLGER SJEFENS ORDRE • Hundene til Bernt har en enorm «jaktdisiplin». Franskmennene vet å følge sin hærfører, og kjenner godt til hans kroppsspråk og signaler. Gamlegutta på litt over tolv år har vært ute en vinternatt før, og det har Bernt også.

Det er masse spor i det duggvåte gresset. De smale og spisse sporene har laget egne stier innover i frodig landskap. Morgentåka forsvinner og trett-heten er straks glemt. Bikkjene og Bernt begynner å bli urolige, man værder at her kan stå dyr på de faste plassene. Det er nå det gjelder å få dyret i riktig situasjon og posisjon.

Det er eldstemann Popeye som tar første økt med far. Bernt forsikrer om at står det dyr i åsen, så er Popeye straks etter dem. Ja, for det har ofte hendt at

Fornøyd jeger: Mye å bite i til vinteren.

det har kommet flere dyr ut av uttaket. Det er da det gjelder å være i god form og ha et skjerpet blikk. Bikkjene jakter alltid videre, selv om døde dyr ligger nede. I underkant av en halvtime hører man at bikkja har los. Losen går i tre kvarter. Bernt følger bikkja, mens vi andre sitter klistret til avtalt post. Dyrene kan komme ut hvor som helst, derfor er det viktig med riktige posteringer. Over jaktkanal to får vi rapport fra nestor Bernt at dyrene har krysset veien, og løpt ut av hans terreng.

Fornøyd trio: Gutta har hatt en super dag.

Det er tid for gapahuk, stekt flesk og ny slagplan. Ny avtale – lørdag klokken 07.30.

FLERRER SKOGENS STILLHET • I dag er det Buoris (god dag på samisk), som skal først ut. En opplagt jeger er klar til en ny dag. Ingen tegn til at Aareskjold sitter inne med gammel melkesyre fra første jakttag.

Formiddag blir til ettermiddag, men slik er jakt. Man kan liksom ikke stille inn på klokka når dyr skal felles. Det er dyrene som bestemmer. I dag oppleves virkeligheten fra Haraposten, det nytter ikke å fly etter maratongutta. Her er åpent landskap i alle retninger, og mange trekruter for støtte dyr. Bernt har saumfart store deler av terrenget, håpet forsvinner og man forbereder seg på ytterligere en ny dag i de dype skoger.

En duggdråpe treffer et nakent blad, og vinden rasler i høstnakent kratt. Det er mens stillheten oppleves som uendelig, at man hører at nå er det aktiviteter

i området der Bernt befinner seg, bikkja har los. Buoris er dyp i målet, nærmest for å forsikre oss om at nå har den kontroll. Det har gått i underkant av en halvtime.

Et rifleskudd flerrer skogens stillhet som en bombe. – Jeg har skutt ei ræ, bekrefter Bernt. Men, her er flere dyr, og bikkja er i gang igjen.

Losen fortsetter å gå, men plutselig hører man i øreproppen et saftig språk.

– Hva skjer?

– Dyret har stukket, jeg trenger hjelp.

Vi krysser ulendt terreng, og tar salto over stokk og stein. Det føles nesten som om å ha fanden i hælene, men tross alt står det mellom liv og død. Bernt står og hiver etter pusten i dal-søkket, en rask prat og nå må Popeye trå til. Han er eldst og godkjent ettersøkshund. Det er nå det gjelder å fuke brennkvasst oppoverbakke inn i tett-skauen. Franskmannen nøler ikke, og løper etter ferske blodspor. Dette har den gjort før. Bernt henger etter som en klegg, og så smeller det igjen.

Det ble et kort ettersøk. Godt at man fant det skadede dyret, mørket truer oss rundt hver granlegg. Synet av en smilende jeger og hvite små ulldotter med røde snuter møter meg i bekkefaret. Kampen er over.

– Hva var det som skjedde, Bernt?

– Jeg hadde med meg begge bikkjene. Buoris fikk los. Så dro de sammen inn i tettskauen. Dyret runder rundt, og så løper den plutselig ut av terrenget. Jeg står og speider etter bikkjene, da dyret plutselig står rett foran meg på motsatt side av dalen. Jeg ser dyret i silhuett på cirka 100 meters hold, og har fri sikt. Det var herlig.

Mens far flår dyret, forsyner bikkjene seg av innmaten. Buoris som mener at dyret er hans, knurrer til storebror, dette er hans premie. Hjerte, lunger og nyrer er delikatesser for småguttene. De forsyner seg på franskmenns vis, og man ser at det lyser av matglede og jaktglede både av Bernt og bikkjene.

Tekst og foto: frilansjournalist og friluftsfreak Astri Solheim Eikaas

Petit Basset Griffon Vendéen

Helhetsinntrykk

En liten, kvikk og sterk hund med svakt rektangulær kroppsbygning. Halen er stolt båret, sabelformet. Stri og lang pels, uten å være overdreven. Uttrykksfullt hode. Store intelligente øyne. Ørene, foldet tett inn mot hodet. Leppene dekkes av kraftig skjegg. Forbena skal være rette, kraftig beinstamme. Halen skal ikke rekke lenger ned enn til hasen. Den har en mankehøyde på 34–38 cm. Derfor er den godkjent for rådyrjakt, da den er lavere enn 41 cm.

Gemytt

En livlig og glad hund, utmerket familiehund. Må aldri være nervøs, krypende eller aggressiv.

På grunn av dens sjarmerende utseende og trivelige gemytt, er det mange som ønsker rasen som ren selskapshund. Med sine nedarvede jaktegenskaper, krever den utløp for sin arbeidslyst, og man får et bevis på det ved jakt.

Jaktegenskaper

Rasen kom til Norge først på 80-tallet, etter at den hadde blitt svært populær i Sverige. Den hadde fått bra omtale som en meget god «rådyrhund», nettopp fordi den hadde evnen til å legge av og vende tilbake til fører, hvis rådyret dro ut på langfart.

Astri Solheim Eikaas